

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск 5 (квітень-червень 2014 року)

На початку квітня уряд оголосив [пріоритети роботи енергетичної галузі України](#), серед яких – [використання можливостей України в рамках головування в Енергетичному Співтоваристві](#). Просуванням змін також займається створена у квітні **коаліція "Енергетичні реформи"**, яка об'єднує експертів провідних аналітичних центрів та громадських організацій у галузі енергетики та охорони довкілля. Зокрема, коаліція буде вести **моніторинг виконання зобов'язань України в Енергетичному Співтоваристві**, розвивати **політичний діалог із ключовими групами інтересів**, а також розробить **Дорожню карту реформ в енергетиці**, яка міститиме конкретні пропозиції змін.

17 квітня експерти аналітичного центру "Діксі Груп" презентували [дослідження "Третій рік в Енергетичному Співтоваристві: досі не складається"](#), яке оцінює динаміку реформ. Моніторинг, здійснений за підтримки Міжнародного фонду "Відродження", містить **вичерпну інформацію про стан виконання всіх директив і регламентів ЄС**, які мали бути впровадженні у законодавство України, та аналіз основних подій та рішень в енергетичному секторі України протягом 2013 – перших місяців 2014 року.

[Розпорядженням Кабміну від 21 травня 2014 р. № 501-р](#) у міністерствах було вирішено ввести додаткову посаду заступника міністра з питань європейської інтеграції. Проте, найбільшою подією періоду стало **підписання 27 червня у Брюсселі економічної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС**. Документ посилює пріоритетність виконання положень Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, навіть якщо буде виявлено його протиріччя з положеннями Угоди. Вказується, що жодна із Сторін не може використовувати положення щодо врегулювання спорів в Угоді з метою порушення відповідних норм Договору.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у квітні-червні наступним чином:

У сфері безпеки постачань

Черговий виток газової суперечки актуалізував питання забезпечення енергетичної безпеки, проте уряд поки не показав системного підходу, обмежившись певними тактичними кроками, спрямованим на посилення контролю і платіжної дисципліни.

1 травня [Указом Президента № 448/2014 було введено](#) в дію рішення Ради національної безпеки та оборони ["Про стан забезпечення енергетичної безпеки у зв'язку з ситуацією щодо постачання природного газу в Україні"](#) від 28 квітня. Серед передбачених заходів – затвердження прогнозного балансу надходження та розподілу природного газу, актуалізація положень Енергетичної стратегії України до 2030 року, оновлення показників оцінки рівня енергетичної безпеки, розробка законопроектів щодо щорічного затвердження урядом прогнозних балансів виробництва і споживання паливно-енергетичних ресурсів, тощо.

На виконання рішення РНБОУ, [Постановою Кабінету Міністрів від 7 травня 2014 р. № 138](#) Міненерговугілля та "Нафтогазу" було доручено вжити заходів до залучення кваліфікованих і високопрофесійних юридичних радників для забезпечення захисту прав та інтересів України під час урегулювання спору з "Газпромом".

16 червня НАК "Нафтогаз України" і "Газпром" припинили переговори і подали один на одного позови в Стокгольмський арбітражний суд. "Газпром" вимагає стягнути з "Нафтогазу" заборгованість в розмірі 4,5 млрд. дол. як недоплату за поставлений газ, "Нафтогаз" – 6 млрд. дол. як переплату за вже поставлений газ, а також вимагає прибрати з контракту всі інші моменти, які є політично вмотивовані і дають можливість "Газпрому" зловживати своїм монопольним положенням.

17 червня Кабінет Міністрів [створив кризовий енергетичний штаб](#) під керівництвом віце-прем'єр-міністра – міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В.Гройсмана, заступником є міністр енергетики та вугільної промисловості Ю.Продан. Завданням штабу є оптимізація балансу споживання енергетичних ресурсів у бік зменшення та енергоефективні заходи.

Мінрегіон ініціював впровадження комплексного плану заходів щодо забезпечення поетапного заміщення газу іншими видами палива. [Відповідно до повідомлення](#), цей план має вирішити питання істотного зменшення залежності України від імпортного газу й скорочення споживання газу шляхом поетапного заміщення його іншими видами палива.

Пропонується також вдосконалити систему тарифоутворення в частині зменшення об'єму компенсації різниці в тарифах на теплову енергію, вироблену із природного газу, на користь збільшення такої компенсації на вартість теплової енергії, виготовленої з альтернативних видів палива. З інших помітних кроків – посилення платіжної дисципліни в сфері теплопостачання. [Постановою Кабінету Міністрів № 217 від 18.06.2014](#) затверджено Порядок розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу. На виконання вимог Закону "Про теплопостачання", усіх теплопостачальних і теплогенеруючих організацій зобов'язали створити спецрахунки для автоматичної сплати за поставлений газ.

Також, 19 травня НКРЕ оприлюднила [проект постанови](#) "Про затвердження Змін до Алгоритму розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання гарантованих постачальників природного газу", якою пропонуються більш детальні вимоги до відкриття спецрахунків та руху грошових коштів на них.

18 червня уряд вніс до парламенту законопроект [№ 4117а](#), який пропонує визначити поняття "особливого періоду" у паливно-енергетичному комплексі як періоду обмеження та/або припинення постачання енергоносіїв (енергозабезпечення) на територію України, який запроваджується та припиняється за рішенням Кабінету Міністрів.

Водночас, через надання ексклюзивних повноважень Міненерговугіллю під час такого періоду зростають ризики "ручного управління" сектором, корупційних та іншого роду зловживань. Зокрема, документ містить суперечливу норму щодо можливості обов'язкового продажу газу недержавними видобувними підприємствами на користь "Нафтогазу" для задоволення потреб населення та підприємств ТКЕ, за встановленою Кабміном ціною.

Урядовий законопроект вдалось схвалити в першому читанні та лише на початку липня, після емоційного виступу прем'єр-міністра А.Яценюка.

Також, 25 червня Кабінет Міністрів схвалив [Постанову № 214](#), якою на Держфінінспекцію покладається зобов'язання проводити постійний фінансовий аудит операційної діяльності низки державних компаній, зокрема ДП "Енергоринок", НАК "Нафтогаз України", ПАТ "Укргазвидобування", ПАТ "Укртрансгаз", ПАТ "Укртрансфанта", НЕК "Укренерго", НАЕК "Енергоатом", ПАТ "Укргідроенерго".

У газовій сфері

Поряд із відновленням реверсних поставок газу з ЄС відбувається поступова лібералізація транскордонної торгівлі, хоча в питанні експортно-імпорتنих операцій державна НАК "Нафтогаз" отримала податкову перевагу.

В середині квітня німецька [RWE стала першою компанією](#), яка почала реверсні поставки газу в Україну – зокрема, через Польщу. 14 квітня оператори газотранспортних систем України та Польщі ПАТ "Укртрансгаз" та Gaz-System SA [підписали додаток до операторської угоди](#), що уточнює порядок передачі виробничо-технічної інформації між компаніями.

28 квітня в Братиславі оператори газотранспортної системи України і Словаччини [підписали Меморандум щодо реверсних поставок природного газу](#). Сторони домовилися про "малий" реверс – поставки через газогін "Вояни-Ужгород", які досягнуть максимальної потужності (22 млн. кубометрів на добу, або 8 млрд. кубометрів на рік) у жовтні 2014 року.

Для запуску "великого" реверсу (до 30 млрд. кубометрів на рік) підписанти будуть вести діалог із "Газпромом". Також "Укртрансгаз" запропонував словацькій Eustream [підписати операторську угоду](#) про сполучення сусідніх газотранспортних систем. Така угода відповідає вимогам Енергетичного Співтовариства, повноправними членами якого є обидві країни. Поки сторони підписали операторську угоду по лінії "Вояни-Ужгород".

7 квітня у Верховній Раді було зареєстровано [законопроект № 4645](#) "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо усунення окремих неузгодженостей норм законодавства", яким уряд пропонував з 1 травня [відновити ПДВ на імпорт газу для приватних компаній](#). 10 квітня парламент підтримав законопроект, однак прийняв рішення [відтермінувати введення ПДВ до 1 вересня](#). 5 червня Верховна Рада скасувала збір на експорт газу в країни Енергетичного Співтовариства, підтримавши в другому читанні законопроект [№ 2471а](#).

Напружена енергобезпекова ситуація підштовхнула уряд до дій з реформування внутрішнього ринку газу. Зокрема, в ході інтенсивних контактів з представниками ЄС порушувалася тематика модернізації ГТС, а першим безумовним успіхом стали зусилля зі збільшення прозорості.

23 квітня міністр енергетики Ю.Продан [оцінив перший етап модернізації ГТС у близько 4 млрд. дол.](#) і вказав на готовність до співпраці із західними інвесторами. Наприкінці квітня [представники Єврокомісії зустрілися керівництвом НАК "Нафтогаз України"](#) для обговорення планів з реформування компанії, кроків щодо повномасштабної інтеграції до європейського енергетичного ринку, а також формування запасів газу в українських підземних сховищах для забезпечення безперебійних поставок газу в Україну та до країн ЄС наступної зими.

6 травня НАК "Нафтогаз України" (Нафтогаз) [приєдналася до системи відображення даних AGSI+](#) за стандартами асоціації Європейських операторів підземних газових сховищ (GSE). НАК на щотижневій основі надає інформацію про наявні обсяги газу в підземних газових сховищах з розбивкою по кожному ПСГ. Також ПАТ "Укртрансгаз" почало щоденно оприлюднювати [оперативні дані про транспортування газу через ГТС](#). При цьому, з 1 травня набули чинності [підвищені НКРЕ тарифи за закачування і відбір газу з ПСГ](#), а також тариф на зберігання газу.

13 травня у Брюсселі відбулося спільне засідання уряду України та колегиї Європейської Комісії. В рамках заходу, міністр енергетики та вугільної промисловості Ю. Продан провів [зустріч із Комісаром ЄС з питань енергетики Г.Етінгером](#), де сторони обговорили нагальні питання двосторонньої взаємодії у контексті зміцнення енергетичної безпеки, модернізації та спільного управління українською ГТС, а також реформуванні енергетичної галузі України.

20 травня прем'єр-міністр України А.Яценюк звернувся до керівництва Єврокомісії та лідерів держав-членів ЄС із пропозицією [перенести точку приймання російського газу на кордон з РФ і підписати нові угоди](#), щоб європейські компанії могли використовувати вільні потужності підземних сховищ газу України. Представники ЄС [підтримали таку пропозицію](#).

Натомість 21 травня, в ході конференції у Брюсселі, голова правління НАК "Нафтогаз України" А.Коболєв запропонував європейським компаніям [взяти участь в модернізації ГТС](#). У свою чергу Єврокомісія запропонувала найбільшим європейським споживачам [заповнити українські ПСГ газом](#) та пообіцяла [сприяти модернізації](#).

У червні уряд перейшов до практичних дій з підготовки до розділення НАК "Нафтогаз України" відповідно до норм Третього енергопакету ЄС; водночас, кінцевий формат роботи незалежних операторів поки недостатньо зрозумілий через слабку інформаційну роботу.

15 квітня директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копач представив заступнику міністра енергетики та вугільної промисловості В.Уліді [пропозицію нового законопроекту про ринок газу](#), який у разі прийняття, дозволить узгодити законодавство в газовій сфері з Третім енергетичним пакетом. Поки документ знаходиться на розгляді й жодних рішень щодо нього не приймалося.

На початку червня, у виступі на засіданні Верховної Ради прем'єр-міністр А.Яценюк заявив, що [уряд прийме рішення щодо реформування "Нафтогазу" та створення на його базі двох додаткових компаній-операторів](#). Він також зазначив, що цього вимагає Третій енергетичний пакет, Енергетична Хартія та вимоги Енергетичного Співтовариства.

Очікується, що перша компанія буде відповідати виключно за прокачку газу магістральними трубопроводами, друга займатиметься виключно оперуванням газових сховищ. [Постановою № 172](#) від 4 червня Кабінет Міністрів прийняв рішення про створення на базі ПАТ "Укртрансгазу" двох акціонерних компаній в 100% власності держави – ПАТ "Українська ГТС", яке займатиметься виключно транспортуванням газу, і ПАТ "Українські газові сховища", яке займатиметься зберіганням газу у підземних сховищах. Уряд також доручив розробити проекти статутів цих компаній та забезпечити передачу майна, яке не підлягає приватизації і знаходиться на балансі "Укртрансгазу". Міненерговугілля отримало доручення забезпечити остаточну передачу функцій оператора ГТС від НАК "Нафтогаз України" до "Укртрансгазу".

Також має бути підготовлено законопроект про зміни до законодавства щодо функціонування ринку природного газу, спрямований на виконання зобов'язань України в Енергетичному Співтоваристві, а загалом необхідність прийняття постанови обґрунтовується метою "підвищення рівня енергетичної безпеки держави та приведення функціонування газотранспортної системи України у відповідність з вимогами Директиви 2009/73/ЄС (Третього енергетичного пакета)".

Вказані формулювання близькі до моделі повністю незалежного оператора ГТС (independent system operator, ISO) та оператора сховищ, яка передбачена Директивою 2009/73/ЄС. За твердженнями уряду, ці кроки дозволять зберегти контроль держави над власністю, створити дійсно незалежного оператора ГТС та відкрити сховища для використання європейськими компаніями. Водночас, на думку ЗМІ, Постанова № 172 [не дає прямої відповіді](#) на питання, яку з трьох моделей газового ринку було обрано.

Водночас, у ЗМІ було [оприлюднено](#) лист першого заступника глави Міненерговугільпрому Ігоря Діденка від 14 травня 2014 р., де викладено основні принципи поділу (unbundling) групи компаній НАК "Нафтогаз України" відповідно до Третього енергопакета. Зазначається, що результатом такого поділу стануть операційні активи за напрямками а) транспортування та зберігання газу (ГТС і ПСГ); б) видобуту газу; в) оптової торгівлі газом; г) розподілу газу (розподільними газопроводами); д) постачання газу (роздрібний продаж). З посиланням на проекти рішень уряду, журналісти роблять висновок, що новостворені оператори будуть орендувати власність державної компанії-власника, причому до ПАТ "Підземні сховища газу України" будуть включені лише ПСГ, які отримують статус "стратегічно важливих". Щодо інших активів, то державний пакет акцій ВАТ "Укрнафта" планується продати на відкритому конкурсі, тоді як акції ПАТ "Укргазвидобування" виставлять на біржу і будуть продавати їх поетапно.

У розвиток ініціатив з реформування "Нафтогазу", 18 червня Кабінет Міністрів вніс до парламенту законопроект [№ 4116а](#), яким пропонується зняти обмеження на передачу в оренду, управління або концесію магістральних газопроводів та підземних сховищ газу, що входять до ГТС України, на строковій платній основі без права відчуження для здійснення функцій оператора ГТС та/або оператора підземного сховища газу.

Передбачено, що функції оператора ГТС та оператора (операторів) сховищ покладаються Міненерговугілля на суб'єкти господарювання, засновником та власником якого може виступати виключно держава (100%) або держава (щонайменше 51%) та компанія-резидент країн ЄС, США або Енергетичного Співтовариства (сертифікований оператор системи транспортування газу, член європейської мережі ENTSO-G). Таким чином, передбачено можливість акціонування ПАТ, створених Постановою № 172. Кабінет Міністрів наполягав на якнайшвидшому прийнятті даного законопроекту, однак схвалити законопроект вдалось в першому читанні та лише на початку липня, після емоційного виступу прем'єр-міністра А.Яценюка.

На цьому фоні, профільне відомство веде підготовку до формального рішення про передачу майна до новостворених ПАТ. [Наказом Міненерговугілля №450](#) від 17 червня затверджено Положення і склад Постійної комісії щодо розпорядження державним майном, що належить до сфери управління Міненерговугілля, та майном господарських товариств, щодо яких Міненерговугілля здійснює управління корпоративними правами держави

Водночас, стабілізація фінансового стану компанії, у т.ч. подолання значного операційного дефіциту, залишається одним з ключових викликів для уряду.

Згаданим рішенням РНБОУ Кабінету Міністрів було доручено [запровадити дієві механізми стабілізації фінансово-економічного стану "Нафтогазу"](#), зокрема опрацювати питання щодо переходу на облік природного газу, що споживається населенням, за якісними показниками, а також щодо введення попередньої оплати за споживання газу.

16 квітня [в НКРЕ відбулась зустріч з представниками Світового банку](#), де йшлося про подальші реформи в сфері енергетики. Зокрема, обговорювалось питання про надання технічної допомоги під час розробки законопроекту "Про державне регулювання в енергетиці" та оптимізацію доходу НАК "Нафтогаз України" за рахунок вдосконалення механізмів регулювання роздрібних цін на газ для населення.

У квітні, виступаючи у Верховній Раді, міністр фінансів О.Шлапак оцінив дефіцит бюджету НАК "Нафтогаз України" у 2014 році [на рівні 46 млрд. грн.](#)

[Постановою Кабінету Міністрів від 29 травня 2014 р. № 151](#) статутний капітал компанії було збільшено на рекордні 22,271 млрд. грн. Також спостерігається [скорочення заборгованості підприємств ТКЕ](#), які з липня перестануть отримувати бюджетні дотації завдяки [переходу на економічно обґрунтовані тарифи на теплопостачання](#) (детальніше див. розділ про соціальні питання). Сам "Нафтогаз" перевірить [діяльність "Укргазвидобування"](#) і замовив аудит [власних показників – руху грошових коштів та касового дефіциту](#).

У сфері електроенергетики

Пріоритетними напрямками подальшого розвитку офіційно визнано синхронізацію українського енергетичного ринку з європейським та імплементацію Третього енергетичного пакету.

У червні було затверджено [Наказ № 409 Міненерговугілля](#), яким пріоритетним проектом було визнано приєднання Об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України до об'єднання енергосистем країн ЄС вже до 2017 року. У рамках цього проекту планується розділити підприємства електроенергетики на розподільчі та постачальні, зокрема облэнерго та компанію "Укренерго". Наказом міністерства також створено робочу групу з питань організаційно-технічних заходів для підготовки ОЕС України до роботи з об'єднанням енергосистем.

Компанія ДТЕК залишається лідером в експорті електроенергії, але вже не займає монопольне положення на цьому ринку: умови конкуренції покращуються й кількість учасників збільшується.

За період з квітня по червень ДТЕК викупила більше 2500 МВт доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж в напрямку Білорусі та Молдови. У квітні участь в аукціоні також взяла компанія "Укрінтеренерго", таким чином [повернувшись після дворічної перерви до експорту електроенергії](#) до Словаччини, Угорщини та Румунії. [ЗМІ відмітили](#), що умови конкуренції та кількість учасників аукціону зростає, а [Секретаріат Енергетичного Співтовариства сподівається надалі](#) на ще більшу прозорість та ефективність конкурсів з експорту електроенергії.

Вважаючи за потрібне досягти цієї мети та покращити умови проведення аукціонів, НКРЕ в травні [оприлюднила проект постанови](#) "Про затвердження Порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж", метою якої є більш незалежний доступ учасників до таких аукціонів за рахунок функціонування процедур електронного аукціону, електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Незважаючи на покращення конкурентоспроможності ринку, певні проблеми залишаються: наприклад, в кінці червня ["Укренерго" не змогла продати](#) доступ до пропускної здатності ліній електропередачі в липні потужністю 650 МВт. Головною причиною цього, на думку компаній, є [вичерпання технічних можливостей](#) міждержавних потужностей.

За другий квартал поточного року було внесено багато змін у правила функціонування електричних мереж з метою підвищення ефективності їхньої роботи.

Зокрема, в кінці квітня [НКРЕ оприлюднила проект](#) Постанови про зміни до Правил приєднання електроустановок до електричних мереж. У новій редакції розширено варіанти послуг з приєднання та деталізовано умови підписання договору про постачання електроенергії. Крім того, [НКРЕ повторно оприлюднила проект постанови](#) "Про затвердження Положення про порядок відшкодування нормативних технологічних витрат електроенергії в магістральних та міждержавних електричних мережах" задля того, щоб відшкодування витрат у мережах та коригування нормативних значень витрат електроенергії відбувалося протягом розрахункового періоду. З метою ефективної передачі електричної енергії місцевими мережами під час перехідного періоду [НКРЕ також оприлюднила проект постанови](#), відповідно до якого Умови та Правила здійснення підприємницької діяльності з передачі електроенергії мають бути приведені у відповідність до вимог Законів "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" і "Про природні монополії".

У сфері державного регулювання енергетики

НКРЕ продовжила обговорення законодавчих змін щодо вдосконалення системи регулювання енергетичного сектора в ході низки контактів із закордонними партнерами, обміну досвідом та інформацією.

У травні відбулася [зустріч керівництва НКРЕ з представником технічної місії Податково-бюджетного департаменту МВФ](#) Р.Гіллінгемом. Сторони обговорили зменшення субсидій енергетичному сектору України, встановлення економічно обґрунтованих цін на природний газ для населення, підприємств ТКЕ, промислових споживачів, бюджетних установ та інших суб'єктів господарювання, а також вплив рішень НКРЕ на видаткову частину державного бюджету.

Сторони дійшли згоди про необхідність більш тісної співпраці НКРЕ та МВФ щодо поліпшення фінансової ситуації в енергетиці України та надання більш адресних субсидій з метою захисту найбільш вразливих верств населення країни від наслідків підвищення тарифів.

В рамках реалізації проекту технічної підтримки НКРЕ у [розробці проекту Закону про регулювання в енергетиці відповідно до Третього енергетичного пакету ЄС](#), який здійснюється за підтримки Світового банку, 15 і 30 травня [відбулися зустрічі членів НКРЕ з головним консультантом](#) компанії "DNV KEMA Energy & Sustainability – KEMA Consulting GmbH" І.Левінгтон. В ході зустрічей були розглянуті питання досвіду країн ЄС та Енергетичного Співтовариства щодо адаптації національного законодавства до Третього енергетичного пакету в частині статусу, організації та незалежності регулюючого органу.

У червні група фахівців [НКРЕ ознайомила з досвідом регуляторів США](#) у рамках Програми Партнерства в сфері регулювання енергетики. Крім того, відбулися зустрічі та розглянуті результати і досягнення співпраці з Національною Асоціацією членів комісії з регулювання комунальних підприємств (NARUC) та Агенством США з міжнародного розвитку (USAID).

У сфері відновлюваної енергетики

Урядом ігнорується необхідність затвердження Національного плану дій з відновлюваної енергетики до 2020 року та оновлення Енергетичної стратегії до 2030 року в частині розвитку ВДЕ.

Проект Національного плану з відновлюваної енергетики, презентований Держенергоефективності у листопаді 2013 року, досі не затверджено Кабміном. Також, згідно з [рішенням РНБО "Про стан забезпечення енергетичної безпеки у зв'язку з ситуацією щодо постачання приробного газу в Україну"](#), уряд мав оновити Енергостратегію до 2030 року з метою забезпечення виконання міжнародних зобов'язань у сфері ВДЕ.

Спроби знизити ставки "зеленого тарифу" для сонячної генерації з боку влади наштовхуються на спротив учасників ринку, фінансових інститутів та профільних асоціацій; регулятор займає нейтральну позицію.

Урядовий [проект закону №4644 "Про внесення змін до деяких законів України \(щодо удосконалення розрахунків за енергоносіями\)"](#) був поданий до Верховної Ради 7 травня. [За словами міністра Кабінету Міністрів О.Семерака](#), проект розроблявся з метою ліквідувати монополічне становище компаній, афілійованих з А.Клюєвим, шляхом зниження "зелених тарифів" для сонячної генерації до рівня тарифів для ВЕС. Крім цієї норми, документ закріплює ціну на закупівлю виробниками електроенергії для власних або господарських потреб на рівні встановленого для них "зеленого тарифу". Закладено також скасування пільгового приєднання об'єктів альтернативної електроенергетики (включно з розробкою проектної документації).

Подібний за задумом [проект закону №4596 "Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" \(щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії\)"](#) був поданий народними депутатами Я.Москаленком і В.Полочаніновим (ВО "Батьківщина").

Документом закріплюються діючі коефіцієнти "зеленого тарифу" лише для СЕС потужністю до 10 МВт, тоді як для геліостанцій потужністю понад 10 МВт коефіцієнти передбачено знизити двічі, включно зі зміною актуальних "заднім числом".

Обом законопроектам досі не вдалося досягти відчутного прогресу. Урядовий проект №4644 був поставлений на голосування в Раді через 3 дні після подання і був відхилений. Законопроект №4596 вже більше місяця перебуває на стадії опрацювання комітетами.

В якості реакції, китайська CNBM [звернулася до тодішнього в.о. Президента О.Турчинова](#) з проханням врятувати сектор сонячної енергетики України від ліквідації, а також захистити активи компанії загальною потужністю 1000 МВт. Один з найбільших вітчизняних виробників обладнання, [ПАТ "Квазар", оголосив про рішення ряду інвесторів](#) з Італії, Німеччини та США "заморозити" усі проекти у сфері сонячної енергетики до моменту прийняття остаточного рішення щодо розміру "зеленого" тарифу в Україні. Про можливе зменшення інвестиційної привабливості у зв'язку з тарифними нововведеннями [заявили](#) також фахівці юридичної фірми "Астерс".

[Свою відповідь на запропоновані тарифні зміни](#) оприлюднила НКРЕ, де вказала на доцільність збереження коефіцієнтів для великих СЕС на рівні 2,0-3,6 (у проекті закону №4596 – 1,22-2,4; в №4644 – 1,47-4,8), пославшись на дані міжнародної консалтингової компанії AF-Mercados EMI. Після провалу ініціативи Кабміну, НКРЕ 12 травня оприлюднила [проект постанови "Про затвердження Змін до Порядку встановлення, перегляду та припинення дії "зеленого" тарифу для суб'єктів господарської діяльності"](#). Документ передбачає додаткову умову для отримання "зеленого тарифу" об'єктами альтернативної енергетики потужністю понад 5 МВт у вигляді "відповідності будівництва таких об'єктів плану розвитку ОЕС України на наступні десять років".

У червні Кабінет Міністрів продовжив тиск: 18 червня ухвалено [розпорядження №589-р "Про вдосконалення системи розрахунків за електричну енергію з альтернативних джерел енергії"](#), яким рекомендував НКРЕ знизити піковий коефіцієнт, який використовуються при розрахунку "зелених" тарифів для сонячних електростанцій, з 1,8 до 1,01 з метою зниження тарифного навантаження на кінцевого споживача. Регулятор проігнорував урядові рекомендації, і [постановою №931 від 27 червня](#) встановив тарифи для сонячних електростанцій з 1 липня без урахування розпорядження Кабміну.

Продовжує діяти адміністративний бар'єр у вигляді "місцевої складової" на тлі спроб уряду та учасників ринку скоригувати її розмір.

[Проект закону №4644 "Про внесення змін до деяких законів України \(щодо удосконалення розрахунків за енергоносії\)"](#) також передбачав зниження розміру "місцевої складової" для ВЕС, СЕС та біопаливних станцій, будівництво яких розпочато після 1 січня 2012 року та які введено в експлуатацію з 1 липня 2013 року, до 30%. Аналогічна ставка мала бути встановлена для об'єктів, які виробляють електроенергію з біогазу, будівництво яких розпочато після 1 січня 2012 року та які введені в експлуатацію з 1 січня 2014 року.

Після трьох спроб включення до порядку денного, депутатам не вистачило голосів, аби ухвалити документ. Також у Верховній Раді триває розгляд [законопроекту №4856 "Про внесення змін до статті 17-3 Закону "Про електроенергетику" щодо покращення умов для виробництва електроенергії з енергії вітру"](#), яким автори пропонують скасувати "місцеву складову" на виробництво лопаті і ротора за рахунок збільшення часток на виробництво валу, рами, башти.

Згідно з [висновком Головного експертно-наукового управління ВРУ](#), запропоновані зміни суперечать Генеральній угоді з тарифів і торгівлі 1994 року, за якою жоден член СОТ не повинен встановлювати правила внутрішнього кількісного регулювання, за якими будь-яка кількість або частка товару повинна постачатися із вітчизняних джерел. Тим часом, ТОВ "УК Вітряні парки України" разом з Українською вітроенергетичною асоціацією [наполягають](#) на тому, що Україні варто стимулювати і розвивати вітчизняне виробництво гондол та башт для вітряків, оскільки місцеве виробництво лопатей і роторів не є рентабельним.

Триває розробка низки документів для гарантування передачі та розподілу електроенергії з відновлюваних джерел.

В Україні [набув чинності Порядок продажу, обліку та розрахунків за електричну енергію, що вироблена з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики \(генеруючими установками\) приватних домогосподарств](#), ухвалений постановою НКРЕ від 27.02.2014 №170. За споживачем зафіксовано право на встановлення у своєму приватному домогосподарстві генеруючої установки, величина встановленої потужності якої не перевищує 10 кВт.

Крім того, повторно оприлюднено [проект постанови НКРЕ про зміни до Порядку](#), якою закріплено продаж енергопостачальникам, що працюють за регульованим тарифом, електроенергії за "зеленим тарифом" в обсязі понад місячне споживання.

НКРЕ також оприлюднила [проект постанови про затвердження змін до Методики розрахунку плати за приєднання електроустановок до електричних мереж](#) з метою одержання зауважень. Регулятор має намір скоротити тарифне субсидування будівельно-монтажних і пусконаладжувальних робіт та введення в експлуатацію новозбудованих об'єктів "зеленої" енергетики. Розробку ТЕО на приєднання електроустановки заплановано перекласти на плечі замовника.

Національні індикативні показники з використання біопалива встановлені законом, проте він не діє. Депутати відмовились від додаткового оподаткування альтернативного палива.

Під час розгляду і затвердження Радою антикризового урядового законопроекту №4576 "Про запобігання фінансовій катастрофі та створення передумов для економічного зростання в Україні" була виключена норма про введення акцизу на альтернативні палива в розмірі 139 євро/т. Йшлося про оподаткування аналогів бензину із вмістом більше 30% "ненафтових" компонентів (спирти, біоетанол).

У сфері навколишнього середовища

Другий квартал 2014 року позначився активністю в сфері розробки та прийняття природоохоронного законодавства.

Наприкінці березня в парламенті було зареєстровано проект закону №4568, яким було запропоновано внесення [змін до Лісового кодексу](#), спрямованих на захист птахів, що занесені до Червоної книги України. У квітні законопроект було передано на розгляд декільком комітетам Верховної Ради, зокрема Комітету з питань європейської інтеграції.

17 квітня на розгляд Верховної Ради було внесено доопрацьований [законопроект № 3570](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо виконання Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі)", який передбачає збільшення штрафів для підприємств, установ та громадян за знищення чи пошкодження видів рослинного та тваринного світу; погіршення середовища їх перебування, зокрема – пошкодження місць гніздування червонокнижних птахів.

18 червня Верховна Рада прийняла за основу законопроекти [№ 3672](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони біорізноманіття" та [№ 4004](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони тваринного світу". Перший з них посилює вимоги стосовно охорони птахів, занесених в Додаток 2 Бернської конвенції, забороняє знищення середовища існування рідкісних видів тварин і рослин у біосферних заповідниках та національних природних парках, забороняє використання пневматичної зброї у непристосованих для цього місцях. Другий документ запроваджує "сезони тиші", що оголошуються органами місцевого самоврядування в травні-червні в місцях масового розмноження та вирощування потомства тваринами, посилює охорону середовищ існування тварин в об'єктах природно-заповідного фонду, забороняє використання для добути тварин електрогонів, петель, самоловів, самострілів.

6 травня 2014 року у Верховній Раді зареєстровано [законопроект № 4823](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо охорони фауни, флори та посилення боротьби з браконьєрством)". Законопроект пропонує внести зміни в 9 законів та кодексів України, які повинні покращити охорону фауни і флори, посилити заходи по боротьбі з браконьєрством, привести національні природоохоронні закони у відповідність до європейського екологічного законодавства, а також на виконання Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів, Бернської конвенції.

На фоні серйозних зауважень з боку міжнародної спільноти щодо проведення ОВНС, у Верховній Раді зареєстровано низку законодавчих ініціатив з приведення згаданих процедур у відповідність з європейськими нормами і практиками.

8 квітня Комітет з питань імплементації [Конвенції Еспо визнав численні порушення з боку України](#) в процесі прийняття рішення щодо продовження строків 1-го та 2-го реакторів Рівненської АЕС, зокрема 2 та 4 статей Конвенції Еспо. Одним з порушень, [згідно із висновком Комітету](#), була відсутність оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішення щодо продовження строків АЕС.

Вже 2-5 червня 2014 року у м. Женева (Швейцарія) відбулася VI Нарада сторін Конвенції Еспо, яка [ухвалила рішення про порушення](#). На думку експертів, цей факт є [наслідком системних законодавчих прогалин](#) у сфері оцінки впливу на довкілля в Україні.

Паралельно, у травні в парламенті зареєстровано [проект Постанови](#) про прийняття за основу законопроекту №4448 про внесення змін до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" щодо вдосконалення інституту громадських слухань. 16 травня Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики [рекомендував](#) прийняти цей законопроект за основу. Документ розширює сферу проведення громадських слухань, доповнивши перелік об'єктів, щодо яких вони проводяться, схемами планування територій на регіональному рівні, проектами забудови територій; визнає матеріали громадських слухань невід'ємною складовою містобудівної документації, місцевих правил забудови; можливість проведення повторної державної експертизи у разі внесення за результатами громадських слухань необхідних змін у документацію.

30 травня у Верховній Раді зареєстровано [законопроект № 4972](#) "Про оцінку впливу на довкілля". Законопроект розроблений в рамках першої екологічної ініціативи Реанімаційного пакету реформ і пропонує нову європейську процедуру ОВНС, інтегровану в чинні дозвільні процедури у сфері будівництва. Нова процедура передбачає публічний процес ОВНС екологічно небезпечних промислових об'єктів до їх спорудження, надає можливість профільному органу у сфері екології висловити свою думку, забезпечує врахування думки громадськості, а також оцінку ймовірного транскордонного впливу. За даними пояснювальної записки, прийняття закону забезпечить реалізацію Директиви 85/337/ЕЕС, Організації Конвенції та Конвенції Еспо.

Також, 20 червня Мінприроди для проведення громадського обговорення оприлюднило розроблений ним [проект постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження Переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку"](#). Нова редакція Переліку впорядковує та уточнює види господарської та іншої діяльності, а також об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку.

Поряд з реалізацією проектів приватними компаніями, уряд поки не продемонстрував прогресу в частині реалізації екологічних норм у тепловій енергетиці.

У квітні холдинг ДТЕК [розпочав реконструкцію блоку № 9 Курохівської ТЕС](#). В рамках проекту планується провести реконструкцію турбіни, котлоагрегату, генератора, блочного силового трансформатора та електрообладнання. На об'єкті буде встановлений новий електрофільтр для скорочення викидів твердих частинок в атмосферу майже в 40 разів – до відповідності вимогам Директиви 2001/80/ЄС. 23 квітня ДТЕК повідомив про [реконструкцію блоку № 3 Зуївської ТЕС](#).

Тим часом, Міністерство екології і природних ресурсів у травні 2014 року оприлюднило для обговорення [проект наказу Мінприроди](#) "Про затвердження форми дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами".

У сфері енергоефективності

Енергоефективність визнано одним з пріоритетних напрямків розвитку енергетики: заявлено про низку програмних ініціатив, наміри та надання фінансування. Проте, визначальним для політики в галузі стане впровадження європейського законодавства.

Уряд визнав енергоефективність одним зі своїх [пріоритетів](#), створивши [кризовий енергетичний штаб](#) під керівництвом Віце-прем'єр-міністра - Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України В.Гройсмана. Одним з перших завдань, які дав штаб, – [зменшення споживання газу теплостачальними підприємствами на 10% до кінця 2014 року](#) та на наступний опалювальний сезон. Окрім того, В.Гройсман доручив Міненерговугілля та іншим міністерствам розробити [план дій щодо забезпечення стабільного проходження Україною опалювального сезону](#), що має включати заходи з енергоефективності.

Мінрегіонбуд за участі Держенергоефективності України, міністерств та інших відомств, народних депутатів – членів міжфракційного об'єднання "За енергетичну незалежність", а також представників профільних інститутів та асоціацій розробляють [Комплексний план заходів щодо забезпечення поетапного заміщення газу іншими видами палива](#), і він буде винесений на розгляд уряду найближчим часом. [Для залучення кредитних ресурсів на проведення термомодернізації осель](#) громадян готують ініціативи, що мають дати можливість мешканцям багатоквартирних будинків приймати спільні рішення. Паралельно працює Робоча група з питань енергозбереження та енергоефективності в рамках Українсько-Німецької групи високого рівня з економічного співробітництва, готуючи концепцію Програми підтримки підвищення енергоефективності.

Проект постанови Кабінету Міністрів ["Про стимулювання заміщення природного газу у сфері теплостачання"](#) опублікований на сайті Мінрегіонбуду для громадського обговорення. В ньому, зокрема, йдеться про [стимулююче тарифоутворення та встановленні тарифів на виробництво теплової енергії з використанням будь-яких видів палива на заміщення природного газу](#).

Національний план дій не ухвалено – є заклики до його перегляду

Протягом квітня – червня не було затверджено Національний план дій з енергоефективності, який все ще проходить процедуру перепогодження. Натомість документ обговорили з [директором Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копачем](#) та з [директором Генерального директорату Єврокомісії з енергетики Ф.Барбазо](#) (як і Закон "Про ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів"), а громадськість представила свої ["Оцінки та рекомендації щодо українського Національного плану дій з енергоефективності \(НПДЕЕ\)"](#), відзначивши [потребу переглянути та доопрацювати План](#), щоб він "враховував як останні дані, так актуальну політичну та економічну ситуацію", а отже й більш реалістичні цілі. [Експерти вважають](#) низькою вірогідність досягнення задекларованих в проекті Плану цілей, а обсяги фінансування – недостатніми, закликаючи уряд проводити "енергоефективну політику, яка б пронизувала усі сфери національної економіки".

Держенергоефективності тим часом підготувало [План заходів з реалізації Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року](#), який потребує загального фінансування в розмірі 56,662 млрд. грн. та передбачає зменшення споживання енергоресурсів на 81,57 млн. т умовного палива, а також [пояснювальну записку до проекту розпорядження Кабінету Міністрів "Про схвалення Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року та затвердження Плану заходів щодо його реалізації"](#), в якій передбачає енергозбереження на рівні 2% від середнього кінцевого споживання до кінця 2014 року та вказує, що фінансування заходів Плану дій передбачається виключно за рахунок інвестиційних коштів. На липень 2014 року Держенергоефективності [запланувало круглий стіл з обговорення проекту Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року](#) з профільними громадськими організаціями.

Законопроект про енергоефективність будівель, попри його нагальність, ще не готові обговорювати з громадськістю.

Мінрегіон вніс [розробку законопроекту "Про енергетичну ефективність житлових і громадських будівель"](#) та подання його в Кабмін до грудня у План діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2014 рік. Документ розроблений та проходить [обговорення](#) на рівні робочої групи, учасники якої порівняли розбіжності у законопроекті з вимогами Директив 2010/31/ЄС і 2012/27/ЄС та [висловили низку пропозицій та зауважень](#), які будуть опрацьовані Мінрегіоном. Питання енергоефективності в будівлях обговорюють під час зустрічей з [міжнародними фінансовими структурами](#), а також з [міжнародними експертами](#). Вже введена в дію низка державних стандартів України в сфері енергоефективності будівель для [впровадження положень Директиви 2010/31/ЄС](#). Мінрегіонбуд, втім, не опублікував в червні для проведення консультацій з громадськістю розроблений проект закону, порадивши, у відповідь на запит тексту законопроекту, чекати його офіційного оприлюднення.

Пакет законопроектів про запровадження ЕСКО-механізмів може доволі швидко потрапити на розгляд Кабміну.

Мінрегіон [напрацював](#) за участю експертів, представників ЄБРР, USAID, Нацкомполіції [низку проектів законів](#) щодо запровадження ЕСКО-механізмів – [зміни до Бюджетного кодексу](#) (можливість власникам бюджетних установ укладати довгострокові договори з енергосервісними компаніями і гарантувати ЕСКО виплати за досягнуту економію в рамках енергосервісного договору), проект Закону ["Про внесення змін до Закону України "Про енергозбереження" щодо правових засад реалізації енергосервісних договорів"](#) (ключові умови енергосервісного договору), законопроект ["Про особливості здійснення закупівель енергосервісу"](#) (механізм вибору переможця тендеру на надання енергосервісних послуг). Вказані законопроекти розроблені Мінрегіонбудом, опубліковані на його сайті для консультацій з громадськістю та будуть відправлені [на погодження з іншими центральними органами](#) виконавчої влади після доопрацювання.

Україні вдалося викликати зацікавленість фінансових інституцій та залучити фінансування. Ключовим залишається питання ефективного та прозорого витрачання ресурсів.

Віце-прем'єр В.Гройсман заявив про [наміри залучити на енергозбереження](#) 3 млрд. доларів за програмами Світового банку, а також 290 млн. євро від Європейського банку реконструкції та розвитку. [Світовий банк виділив](#) 382 млн. дол. на проект підвищення енергоефективності у секторі централізованого тепlopостачання України обсягом, а в ЄБРР назвали підтримку проектів, спрямованих на підвищення рівня енергоефективності, ["стратегічною допомогою банку"](#) та спільно з Фондом Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та екології (E5P) [виділять Луганську 25 млн. євро](#) (кредит 20 млн. євро та 5 млн. євро у вигляді безвідсоткового гранту) на покращення системи централізованого тепlopостачання. Європейський Союз вже перерахував Україні [173,32 млн. грн. в рамках програми "Підтримка виконання Енергетичної стратегії України в сфері енергоефективності і відновлюваних джерел енергії"](#). При цьому, Україна досі не використала 324,802 млн. грн., що надійшли від ЄС ще раніше в рамках тієї ж програми. Постановою [№165 "Деякі питання використання у 2014 році коштів щодо здійснення заходів у сфері енергоефективності та енергозбереження"](#) уряд передав кошти, що надійшли в другому і третьому траншах програми (173,32 млн. грн.) на заходи Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки.

Кабмін [видав Розпорядження № 296-р](#) "Про залучення позик від Міжнародного банку реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проекту "Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України" (сума позик – 382 млн. дол.), а Мінрегіон співпрацює з Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Європейським інвестиційним банком, ЄБРР і НЕФКО, готуючи [проекти, які дозволять залучити інвестиції у розмірі 872 млн. доларів США і 872,08 млн. євро](#) у сфері тепlopостачання, енергозбереження, водопостачання, водовідведення, твердих побутових відходів.

В квітні Україна підписала з Генеральним директором Єврокомісії з питань енергетики Угоду про партнерство у сфері енергоефективності, відповідно до якої [Мінрегіон визначено Національним координатором "Угоди Мерів"](#) в Україні. Держенергоефективність [підписало Меморандум про взаєморозуміння](#) з проектом "Муніципальна енергетична реформа в Україні", який фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється компанією International Resources Group (IRG).

У сфері нафти і нафтопродуктів

Зобов'язання зі створення та підтримки системи запасів нафти та/або нафтопродуктів використовується для виправдання фактів правопорушень окремою компанією.

[ПАТ "Укртранснафта" надіслала лист до міністра Ю.Продана](#) з проханням дозволити звільнити майже всі наявні в державі нафтопроводи від нафти, шляхом заповнення їх розчином консерванту або азотом, а весь обсяг викачаної технологічної нафти направити для переробки на Кременчуцький нафтопереробний завод ПАТ "Укртатнафта" для отримання необхідних державі нафтопродуктів та додаткового надходження акцизного податку в обсязі біля 1 мільярда гривень. Примітно, що Кременчуцький НПЗ є підконтрольним групі "Приват", а сам пан Коломойський – членом Спостережної Ради товариства.

Не дочекавшись рішення, ПАТ "Укртранснафта" почала викачування технологічної нафти з нафтопроводів на НПЗ "Укртатнафта" (Кременчуцький НПЗ, Полтавська обл.), [свідченням чого стала документація з Кременчуцького НПЗ, яка потрапила до ЗМІ](#). Станом на 29 квітня компанія закачала на НПЗ 173,68 тис. т нафти. Всього за маршрутними телеграмами "Укртранснафти" на НПЗ планували поставити 240 тис. т нафти.

Наприкінці травня [Окружний адміністративний суд Києва заборонив компанії](#) викачування технологічної нафти на ділянці 451-479 км нафтопроводу "Мічурінськ - Кременчук" (Сумська область). [За даними ЗМІ](#), станом на 1 червня оператор нафтотранспортної системи України компанія "Укртранснафта" викачала 607,3 тис. тонн технологічної нафти з нафтопроводів.

Міністерство енергетики, [за інформацією ЗМІ](#), розробило проект розпорядження Кабміну, за яким весь обсяг технологічної нафти має бути переданий на зберігання Державному агентству резерву.

Між тим, [НАК "Нафтогаз України" надіслав до Міненерго звернення](#), за яким на базі вже викачаної з трубопроводів "Укртранснафти" технологічної нафти під відповідальність останньої пропонується створити стратегічні запаси нафти і нафтопродуктів.

У сфері статистики

Триває реалізація проектів INOGATE та Twinning, інших міжнародних ініціатив, спрямованих на реформування української статистичної галузі.

У квітні голова Державної служби статистики Олександр Осауленко взяв участь у [11-му засіданні Комітету ОЕСР зі статистики та статистичної політики](#), в ході якого була підтверджена раніше досягнута домовленість між Держстатом та Департаментом статистики ОЕСР щодо посилення існуючої співпраці у питанні подальшої євроінтеграції української статистики. Також О.Осауленко взяв участь у черговій [пленарній сесії Конференції європейських статистиків](#).

У сфері соціальної політики

Попри досить різке підвищення тарифів та надзвичайну потребу діалогу з громадськістю, уряд поки не залучив для цього механізми, які пропонує Енергетичне Співтовариство.

З 1 травня [НКРЕ підвищила тарифи](#) на природний газ, що використовується для потреб населення – на 50% (для споживачів, які щорічно використовують до 2500 кубометрів); на 63% (2500-6000 кубометрів); на 62% (більше 6000 кубометрів); на 63% (для споживачів, що використовують газ для приготування їжі та/або підігріву води), а також з 1 червня підвищили роздрібні тарифи на електроенергію для населення – [на 10-40%](#) (залежно від обсягів споживання), а також для інших споживачів (бюджетних організацій та промисловості) – [на 4,8%](#), оскільки населення [сплачувало лише 24% фактичних витрат](#) на виробництво, передачу та постачання електричної енергії, а різниця в тарифах для населення між встановленим та економічно обґрунтованим рівнями покривалася всіма іншими споживачами.

Нацкомпослуг та органи місцевого самоврядування встановили для тепlopостачальних підприємств з 1 липня 2014 року економічно обґрунтований тариф на послуги з тепlopостачання, збільшивши вартість [в середньому на 40%](#). Як повідомив міністр фінансів Олександр Шлапак, уряд планує щорічне [підвищення вартості газу для населення](#) ще тричі – до 2017 року, а [тарифи на тепло зростуть](#) за цей час на 120%.

У кінці травня на виконання [постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 року № 149](#) "Про вдосконалення державної політики регулювання тарифів на електричну енергію, що відпускається населенню, а також іншим споживачам, для яких застосовуються такі тарифи" [НКРЕ схвалила підвищення тарифів](#) на електричну енергію для населення з 1 червня поточного року. Однак при цьому НКРЕ та МВФ дійшли згоди необхідності тіснішої співпраці з метою захисту найбільш вразливих верств населення країни від наслідків підвищення тарифів за рахунок надання більш адресних субсидій.

Уряд запровадив з 1 липня 2014 року [компенсації додаткових витрат на оплату послуг ЖКГ](#) (постанова Кабінету Міністрів від 5 квітня 2014 р. № 83) додатково до існуючих субсидій. Компенсацію зможуть отримати сім'ї, середньомісячний сукупний дохід яких за попередні шість місяців не перевищував величини прожиткового мінімуму для сім'ї. Розраховуватиметься компенсація як різниця між розміром плати за послуги після підвищення та розміром відповідного платежу, який сім'я сплачувала до зміни. Компенсація надаватиметься з місяця звернення за її наданням до завершення опалювального періоду 2014-2015 років а через те, що тарифи на газ підвищилися з 1 травня, компенсація за бажанням може бути призначена з травня. Компенсації [не видаватимуть готівкою](#), а одразу зараховуватимуть на особовий рахунок платника. В Мінсоцполітики очікують, що компенсаціями зможуть скористатися [3,5 млн. сімей](#), для майже 1 млн. сімей збережено програму житлових субсидій. Також у Мінрегіоні наголошують на важливості приведення до [економічно обґрунтованого рівня тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення](#).

Крім того, для вдосконалення розрахунків за енергоносії між природними монополістами було прийнято Закон № 1198-VII ["Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносіями"](#), який дає право Нацкомпослуг встановлювати тарифи на теплову енергію з урахуванням послуг з опалення; запроваджувати зарахування коштів, що вносяться за теплову енергію, на поточні рахунки із спеціальним режимом використання тепlopостачальних та теплогенеруючих організацій для проведення розрахунків за використаний природний газ.

Водночас, [в НКРЕ та в МВФ](#) вважають за необхідне надавати більш адресні субсидії з метою захисту найбільш вразливих верств населення країни від наслідків підвищення тарифів. Уряд в свою чергу [хоче залучити позику в 300 млн. дол.](#) від Міжнародного банку реконструкції та розвитку для реалізації проекту "Модернізація системи соціальної підтримки населення України", а [розпорядженням Президента від 22 травня 2014 р. № 880/2014-рп](#) утворено делегацію для участі у переговорах з МБРР та відповідні директиви.

В Мінрегіонбуді закликали органи місцевого самоврядування [підходити до питання перегляду тарифів на житлово-комунальні послуги виважено](#). За інформацією відомства, середній рівень відшкодування фактичної собівартості житлово-комунальних послуг тарифами становить 78%.

Мінергiонбуд розробив та опублікував для громадського обговорення проект Закону "[Про внесення змін до Закону України "Про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати, плати за житлово-комунальні послуги, спожиті газ та електроенергію"](#) для "визначення механізму розв'язання проблеми реструктуризації заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги, що утворилася станом на 01 січня 2014 року".

При цьому, інформації про проведення переговорів з громадськістю щодо Соціального плану дій у відкритих джерелах знайти не вдалося.

Мінсоцполітики заявило про [готовність до діалогу](#) з профспілками та соціальними партнерами. Зокрема міністр Л.Денісова очолила [Національну тристоронню соціально-економічну раду](#), що створена за пропозицією всеукраїнських профспілок, об'єднань роботодавців та Кабінету Міністрів України як консультативно-дорадчий орган при Президентові України. Мінсоцполітики також підписало [Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва з проектом "Муніципальна енергетична реформа в Україні"](#) до 30 вересня 2017 року. Меморандум передбачає заходи для підвищення ефективності механізмів соціального захисту споживачів комунальних послуг, стимулювання заходів з енергозбереження, тощо.

У сфері конкуренції та інвестицій

22 квітня Секретаріат Енергетичного Співтовариства [ініціював попередню процедуру вирішення спорів](#), надіславши Україні листа щодо невиконання зобов'язань відповідно до Договору про створення Енергетичного Співтовариства. Йдеться про те, що Україна не прийняла законодавства, що забороняє державну допомогу та не забезпечила дотримання цієї заборони. Метою попередньої процедури є надати можливість протягом двох місяців відреагувати на заяву про невідповідність законодавству Енергетичного Співтовариства.